

SZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁR
A kiadók hivatalában átvéve:
Egy évre ..... 18 hft.
Három évre ..... 50 hft.
Egy évre ..... 20 hft.
Három évre ..... 50 hft.
Külföldre postán szállítva:
Egy évre ..... 24 hft.
Három évre ..... 60 hft.
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hét 7. és
Ünnep után napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XIII. évfolyam 12. szám.

Nagyvárad

Vasárnap, 1917 január 14.

A kocka el van vetve.

Budapest, január 13.

Olvasva az antant válaszát Wilson javaslatára, az ember igazán nem tudja, örültek vagy gonosztevők szövegezték-e a diplomáciának ezt az írásos torzalkotását?

A Dardanelláktól gyalázatosan elkergették az egyesült angol francia szárazföldi és tengeri haderőt — s akkor felállítják azt a követelést, hogy Törökországot ki kell verni Európából. Megfelelnek arról, hogy a töröknek van ereje e követelésnek némileg ellentmondani, hiszen ma a törökök Galiciában járnak és ott ők verik az oroszokat, Dobrudzsában járnak és ott kergetik az oroszokat és oláhokat, Kisáziában megállították a muszkat, a sinai félszigeten az angolokat — erre a nemzetre valamivel nehezebb kimondani a kikergetést, mint azt végre is hajtani.

Kétszáz év óta most először ébredt igazán erejének tudatára a török nemzet. Pár év előtt megverte négy balkáni kiskirály, ma négy nagyhatalommal, Angol—Francia—Orosz—Olaszországgal dacol: kissé alkalmatlan időben akarja az angol Konstantinápolyba a cárt beleültetni.

Magyarországból caufosan kivertük tavaly előtt az oroszot, tavaly az oláht, hermadéve a szerbet, de azért ők még mindig Magyarország megrablását tervezik. Nemzetiségi alapon akarják megrablolni Európa térségét — persze csak ott, ahol Magyarország testébe vágathatnak bele. Szó sincs a szerbek, kisoroszok, kaukázusi népek, irek felszabadításáról. Franciaország nem adja vissza Olaszországnak Szavoját, Nizzát, Kor-

sikát, (amiket Olaszország velünk szövetségben már régen megkaphatott volna), a bretonoknak sem engedi meg ősi nyelvük használatát, Oroszország nem kínálja Romániának Berszerábiát, (amely szintén régen Romániáé lehetne, ha kötelességéhez hiven velünk tart), az angolok nem kínálnak szabadságot a hinduknak, turuknak, egyiptomiaknak, ők csak Magyarországon akarnak „felszabadítani”, ahol a kutyának sem kellene. Még most is Nagy Románia, Nagy Szerbia, Nagy-Törökország kihalását követelik, mintha nem mi volnánk Bukarestben, hanem ők Budapestben.

Persze Ausztriáról sem feledkeznek meg. Magyarországnak meghagyják azt a kis darabot, amely Nagyváradtól Győr és Miskolcig terjed, Ausztria pedig összezsugorodnék az alpesi tartományokra. Galicia kell az oroszoknak, Csehország külön állam legyen, délen egy szlovén állam alakuljon, Triest és Dél-től az olaszoknak kell, a többi éljen meg, ahogy tud. Ezt is lehetne diktálni — Bécsből, de nem akkor, amikor Brusilov minden emberáldozat és mindenféle egyebek dacára sem tudott még Lembergig sem eljutni.

Bulgáriáról sem feledkeznek meg. Bolgár Macedoniát ma is Szerbiának szénják — ez alkalomra felfüggesztvén a nemzeti eségi elvet. Románia is kapna Bulgáriából egy koncot — csak hogy ezt megint Szófiából kellene követelnie a kótysgos fejű Ferdinánd oláh királynak, nem pedig akkor, mikor Odesszában és Kievből keresnek részére valamirevaló kvártélyt.

No és Németország. Erre nagy kegyesen kijelentik, hogy ők nem akarják a német népek megsemmisítését. Mi az, hogy német népek? Azt hiszik, ma is Napoleon idejében vannak, a mikor volt külön porosz, bajor, szász sib. nép, de nem volt német

nemzet? A német ma a diadalok egész sorozatával írta Európa tudatába, hogy csak egy német nép van, egy egységes nemzet: az, a mely minden ellenséggel diadalmasan szembeszáll. Ezt a népet ők nem akarják elpusztítani, mert nem is bírják. De megnyirbálnák, elvonnák tőle Elzász-Lotharingiát, Posent, Keletporoszországot — mindent, a mit kivételhetnének Berlinből, de nehéz addig igényelni, míg Varasóban, Brüsszelben, Bukarestben német fő kormányzó parancsol.

Az antant békefeltételei mestelen cinizmussal mutatják be ellenségeink háborus esélyeit. Nem mások azok, mint öt európai állam megrablása, a legdurvább hódítási viszketeg, olyan, a minővel hatalmas telőpontján egy Napoleon sem mert volna előállni. Ellenségeink vereségeik szakadatlan sora után állanak elő vele s azt hiszik, a mit el nem értek fegyvereikkel, elérhetik diplomáciai nyelvöltögetéssel.

Azért mondtuk, hogy ma ilyen békefeltételekkel csak örültek állhatnak elő. Örültek, a kik feketének látják a fehéret, győzelemnek a vereséget, a kik három év vereségeiből nem tanultak abszolút semmit. Ma is azt a nótát fújják, a mit félve, egy éve, másfélve, csak minden újabb vereség után újabb feltételeket toldanak hozzá. Két éve még csak Belgium kártalanításáról hasonlítottak, mikor Szerbiát kitakarítottuk, akkor a szerbeknek is követelték kártérítést, mikor pedig nem engedték, hogy az oláh kirabolja és teljesen felégesse Erdélyt, akkor a kivert rablók megjutalmazásáról, Románia „kártalanításáról” zeng legfrissebb énekők.

Határozottan csak örült koponyában születhetik meg ilyen válasz egy komoly békeajánlatra. Örült, vagy még helyesebben: gonosz koponyában.

A központi hatalmak békeajánlata és Wilson közvetítő készsége folytán a béke lehetősége erősen

MAYER ÖDÖN és Tsa.

villamos- és gázerőre berendezett ékszer ipartelepe

Nagyvárad, Színház-utca 4. szám alatt

Elfogad egyházi fölszerelések tűz és galván aranyozását és ezüstözését. Készít drágaköves ékszereket, elfogad átalakításokat és javításokat.

!! Aranyat legmagasabb napi árban veszünk !!

közel állott. Minden további vérontást el lehetett volna kerülni olyan béke által, mely minden hadviselő fél önértetét kimélte volna. Csak az ellenségeinknek kellett volna lemondaniok rablási szándékairól.

A rablási szándéknak ilyen cinikus bejelentésére nincs más vá-

lasz, mint amit ágyuink adhattak. Sok vér fog folyni, amely mind a vérontás további okozóinak fejére száll Velünk volt eddig is Isten, Velünk lesz, bizunk Bönne, míg a gonoszok elveszik fegyverainktől azt a jutalmat, melyet vereségeiktől megkötyagosodott fejfel imé ők provokáltak.

féle minőségben és vásznat, amelyből a nyári cipőt készítik. Kaptafa is érkezett és fatalp, elég erős, amelyet most posztóva, vonnak be s így erősítenek. Lyukasztó, árl szegelő, szeg is áll rendelkezésükre, előteremtették könnyen s megkezdődött a cipőkészítés tanfolyama.

— Ezt kell megnézni, lelkesedett a nővédelmi akciók lelkes munkatársa, Szilágyi Dózsa tanár s valóban, ezt meg kell nézni. A szegények részére készül a sok jó, kényelmes posztó és bárszony cipő.

A most folyó két kurzuson, amelyet eredetileg 10—10 résztvevőre terveztek, részt vesznek:

Eleméry Ferencné, Farkas Etelka, dr Krüzer Aladárné, Hannig Aranka, Marián Emilné, Várszeghy Lajosné, Márkus Rózsai, Ravazdy Ilonka, Meluch Lajosné, Dayka Izabella, Tarr Klementin, Princinger Rózsai, Péterfy Veronka, Beöthy Katus, özv. Gyálókay Análné.

Papp Jánosné I., Szilágyi Sándorné, Papp Jánosné II., Gáspár Andrásné, Péter Lászlóné, H. daghy Juliska, Szabó Józsefné, Szeatmiklóssy Anna, Körösy Jánosné, Serbán Mária, Formanek Erzsébet, Horák Józsefné.

Az első kurzus résztvevői 5 korona 40 fillért, a másodiké 3 korona 40 fillért fizetnek. Az ebből begyűlt összeget fordítják a szegények számára készülő cipők anyagának beszerzésére. A szabástól kezdve a cipő elkészítéséig mindent megtanulnak.

A két tanfolyam hétköznapokon este 5—8 ig dolgozik s a kurzusok minden résztvevője négy pár cipőt készít, a melyből kettőt a Nővédő Egyesületnek ad át a szegények részére. Később is nagy hálával veszik, ha a tanfolyamot végzették a szegények, kiváló gyermekek számára további cipők készítését elvállalják. Rendes munkadélutánok szervezése van terbe véve erre a célra, önkéntes résztvevőkkel, a kik időnkint pár órát szánnak a szegény gyermekekért való munkálkodásra.

Cipőket készít

sok asszonyi kéz a szegényeknek.

A Kath. Nővédő Egyesület cipőkészítő tanfolyama.

Hány gyermek marad el az iskolából, mert nincs cipője, a jövődő nemzedék egyrésze mezitláb szaladgál a boltokba, fa után s várakozik a cukorra, meg a lisztre. Még otthon is cipő nélkül lézengenek, a hideg földön vagy hideg kővön szedgetik kis lábait. Járványok, betegségek fenyegetik a gyermekeket.

A Katholikus Nővédő Egyesületben tavaly Báthory Nádorné megpendített egy okos gondolatot. Tanulják meg az asszonyok a cipőkészítést. Mikussay Margit urasszony, aki az egyelet szociális tevékenységének, új és új feladatainak megoldásában igazán páratlan áldozatkészséggel és önzetlen fáradozással mindig a legelső helyen veszi ki részét, az ősz végén felutazott Budapestre és saját költségén résztvevett az ott rendezett cipőkészítő tanfolyamon.

Budapesten is a központi Kath. Nővédő Egyesület rendszel ezeket a tanfolyamokat egymás után; az ősszel már a 18 ik tanfolyamánál tartottak. Ott is a keresztény társadalom áldozatkész hőlyei fáradoznak a tanfolyamokon s Budapest székesfőváros, be-

látva e kurzusok áldásos voltát, ezekkel sietett eddig is a fővárosi Kath. Nővédő Egyesület cipőkészítő akciójának segítségére. Minden tanfolyamon akad néhány lelkes urinő, ki elvállalja a következő kurzus vezetését. Így terjed aztán ez a fölötté hasznos ismeret egyre szélesebb körökre és szaporodnak a szorgos kezek által gyártott kisebb nagyobb cipők, a melyek a szegények, főleg a gyermekek téli nyomorúságát teszik elviselhetőbbé.

A Nagyváradai Kath. Nővédő Egyesület, mely Eleméry Ferencné urasszony vezetése alatt tisztán a keresztény társadalom megértő támogatásával fejt ki nagyszerű tevékenységet, Mikussay Margit urasszony hazajötte után nyomban megszervezte a házi cipőkészítő tanfolyamot Nagyváradon is. Megértő és tevékeny hőlyek sorakoztak a nemes munkára, mely újév óta folyik a Nővédő Egyesület Teleky-utcai helyiségében.

Anyagjuk, mintegy 500 korona áru, titkos forrásokból hamar összegyűlt. Megszerezték ezenkívül szabásmintákat, egész cainos kis cipőeskékhez, bárszonyt, posztót két-

akkor, amikor az emlék még a jelen volt!

*

Nyár volt. Késő nyár. Szeptember közepe.

A magyar határt már jól láttuk és tudtuk, hogy adlig és nem tovább. Ott meg kell állni, ott ki kell tartani, ott meg kell halni, de tovább menni nem lehet. Nem: nem szabad, hanem: nem lehet. Egyszerűen nem lehet. Hiszen magyarok vagyunk és a hegyeken túl már Magyarország van.

Rendben, a legnagyobb rendben menteltünk. Az utóvéd elég erős volt, hogy a túl óvatos oroszokat feltartsa és mi nyugodtan érzük el az új vonalat. Pihenésre is telt elég idő, élelmezés is volt rendszeresen, szóval úgy ment minden, mintha gyakorlótérre vonulnánk. Egyszer-egyszer nóta is esendült.

Akkor nap különösen jól éreztük magunkat. Másnap esti szürkületben már cőlnél kell lenni, tehát még másfél napig magyunk. Ez magayugtatott, új erőt, sőt: jó kedvet adott.

Délután egy nagy, platószerű hegyháton pihentünk. Ott volt vacsorakészítés, egy kis ruhaprotolás, tisztálkodás. Előttünk, vagy három kilométerre egy nagy, sűrű fenyő erdő, amelyről a kiküldött járó: azt jelentette, hogy csak egyetlen, elég széles ut: vezet rajta keresztül.

A trén azonnal el is indult, nehogy torlódás legyen az erdő vágásán. Mi tovább pihentünk.

A nap még nem tűnt el egészen, amikor három dragonyos jött örült vágatában. A parancsnokságot kereste.

Egy perc múlva küldöncök loholtak a századokhoz:

— Azonnal felszerelni. Indulunk.

Pillanat alatt feszült, nehéz lett a levegő.

— Az utóvédet áttörték, kozákok jönnek vágatva, ágyukat is hoznak.

Csak nyuglom! Semmi pánik.

Ujabb küldöncök:

— A . . . zászlóalj amint eléri az erdőt rajvonalba fejlődik és megssállja az erdő szélét.

Írásbeli parancs volt:

„ . . . és kitart, amíg a hadosztály biztonságban nincs. Figyelmeztetni kell az alosztály parancsnokokat, hogy erősítésre nem számíthatnak . . . ”

Mire átértették a helyzetet, a hadosztály el is indult, az él már elérte az erdőt.

Futó, ijedt szemű katonák jöttek. Egy szót sem tudtak szólni, lélekzetük elfogyott. Csak, mint a gépek szaladtak az erdő felé. A szétszórt utóvéd roncsai.

Mi is elértük az erdő szélét, parancs szerint felfejlődünk és ástunk. Kis tekaöket ástunk a hatalmas fenyők tövébe.

Tíz perc sem telt el megörkezett az első srappell. Az oroszok látták, hogy a fenyőerdőben tüntünk el, azonnal ágyutüz alá fogták.

Aztán jöttek a kozákok. Nyűszögtek,

EGY HALOTT KATONA NAPLÓJÁBÓL.

Ég az erdő.

Irta Hilf László.

— 916. október 27.

Vannak napok, amelyeknek eseményeit csak egy jó darab idő elteltével láthatjuk tisztán, teljes nagyságában, minden könyfacsaró borzalmaival. Amikor történik, sokszor hetek, hónapok múlva is annyira belemérgődik az idegzetünkbe, hogy képtelenek vagyunk nyugodtan, tárgyilagosan szemlélni, megítélni ez eseményt. Csak, amikor már pihentünk, amikor többször volt okunk a kacagásra, egy néhányszor csöndes álmokat aludtunk — csak akkor robannak meg a rémek, csak akkor látjuk, hogy ha a szemünk, az agyunk akkor is ilyen objektív lett volna — megbomlott ésszel, üres, vizegyes tekintettel bámulnánk most magunk elé valamelyik szomorú idegszanatóriumban.

Nagy Ég! Hogyan is történt? Mi is történt? Igaz az, amire ma visszaemlékezem? És ha igaz, hogy lehet, hogy nem örültem meg, hogyan lehet, hogy nyugodtan szívom most a szivaromat, hogy nem ejtem el ujjaim közül a tollat, hogy a fehér papírost nem marcangolom tépem össze és szórom szerte az őszi viharban? . . .

Legnagyobb áldás, hogy az emlékek nem hordják magukkal azokat az érzéseket, izgalmakat és tényeket, amelyek ott voltak

Kis, kényelmes műhely, nagy szándékok és akaratok. Lelkes szorgoskodás mindenfelé, szövetek (a Zauberer és Flegmann-eég ingyen adott sok szövetet a más előkelő cégek is kilátásba helyezték támogatásukat), félig kész cipők, az üveg székényben pompás meleg gyermek cipők készszen. Papucok, komótipők öreg asszonyok öreg urak számára.

Minták mindenfelé. Örvendések, mikor sikerül valami. Mikussay Margit urasszony, a két kurzus vezetője minden este ott van, fászdózik, magyaráz és gyorsan megértik szavát, utabiztatását. Ő, itt fejlődés lesz, kapnak majd varrógépet, talán bőrt is a felőréshez, minden lehetőség megvan arra, hogy ha lesz anyag és a bőr munkához mester, bőrcipők is készüljenek a munka az áldott helyén.

Nagy kopogás, működnek a kalapácsok és lyukasztók. Így bír a drága asszonyok hangos a terem, kopog benne a jövődök nagy lépése: a gyermekek cipőjét maga készítő anyja. Most már a sejtjét is készítheti, majd a gyermekét is. S akinek van, ideje az dolgozik másnak.

A Kath. Nővédő Egyesület kér mindenkit, a kinek ócska ruhája, maradványok, szövetje van, adja azt a Nővédő Egyesületnek. Az illető talán máskor eldobta volna ezeket, most jót tehet velük: áldozathétsz holgyek didergő kis meztelenség ártaiban gyermekeket mentenek meg az adományok segítségével az élethez, a jövő Magyarországának.

Megvettem egy nagy mennyiségű

eredeti berlini szabású finom, szép és sikkes mellfűzőt és azokat igen szolid áron bocsájtom nagybecsű vevőim rendelkezésére.

Kesztenbaum Juliska

fűzőszalonja Nagyvárad, Rákóczi-ut 6 sz.

Hova lett a petrolium?

A kiskereskedők küldöttsége. Értekezlet a városházán.

A közönség az utóbbi hetekben különösen azért panaszkodott, hogy nem jutnak petroliumhoz s már a kora délután megáll a munka, mert a sötétben az iparosok nem dolgozhatnak.

A városi körélemezési hivatal vette kezébe a petrolium ellátást, s ként, hogy a kereskedők csak az élemezési ügyosztály által kibocsátott petrolium jegy ellenében adhatják ki a megegyezett mennyiséget. A petroliumot kiszolgáltató kereskedők neveit a lapokban hivatalosan közreadták, mire a jegy birtokában levő közönség számai özönlötték el a megnevezett üzleteket.

A bádög és üvegedényekkel felszerelt közönség azonban meglepetve értesült, hogy nincs petrolium.

Némely üzletnél a közönség szitkokban tört ki, mire az üzlet redőnyét lehúzták. Ez még jobban feldühösítette a petroliumra várakozó közönséget s valóságos ostromot indítottak a bolt ellen.

Pár száz ember tódult fel a városházára, hogy felvilágosítást nyerjenek, ha már világítóanyagot nem kapnak. A városházán némileg megnyugtatták a sötétségre kárhözvitt békétlenkedőket.

Az egyik verzió szerint nem tűnt el a petrolium a boltokból, hanem a közönségnek adták el. Ugyanis a petrolium kiszolgáltatását tiltó rendelet megjelenése előtt kapták a kereskedők a petroliumot s a közönség azt szonnal, amint látta a petrolium megérkezését, szétkapkodta. Mikor a rendelet megjelent, a legtöbb üzletben már nem volt petrolium.

A rendelet megjelenése után tehát nem tudták igazolni, hogy kiadták és kiknek a petroliumot.

A másik verzió szerint pedig a kereskedők nem adták ki a petroliumot, hanem kijuttatják a vidékre, ahol méragsdrága pénzért, vagy tojás, tengeri stb élelmiszerekért sokkal nagyobb haszonnal tudják értékesíteni, a falusi szatóságok közvetítésével, vagy egyenesen a vidékről bejövő közönségnek juttatják így el.

Hogy melyik verzió felel meg az igazságnak, azt legfeljebb a hatósági vizsgálat tudná kikutatni.

A tény az, hogy a város közönségének nagy része petrolium nélkül van, az egyszerűen elszivárgott valamely rejtett esatornán.

A nagyváradai kiskereskedők társulatának vezetősége tegnap a petrolium forgalombahozása tárgyában felkeresték a városházán a polgármestert és Lukács Odön főjegyzőt.

Kijelentették, hogy nem panaszkodni jöttek, de kérték, hogy a város közönség részére szolgáló petroliumot a kiskereskedők ne a nagykereskedők útján kapják, hanem közvetlenül a várostól s a városnak számoljanak el. Készek lisztát vezetni arról, hogy a jegyek bemutatása ellenében kiknek adják ki a petroliumot, alávetik magukat a legszigorúbb ellenőrségnek, bármilyen garanciát nyújtanak; az esetleges visszaélést az áralási engedély rögtöni megvonásával torolja meg a város.

A polgármester elnöklété alatt nyomban értekezletet tartottak, amelyen a főjegyző és a kiskereskedők küldöttsége kivül résztvettek Szűcs Géza főszámvevő, valamint az élemezési ügyosztály részéről Várady Lajos és Scherez Károly.

Az értekezlet folyamán megállapodtak, hogy blokk rendszer mellett, kellő ellenőrzéssel és garanciával árusítanak a kiskereskedők a petroliumot, amint azt a cukornál is tervezik.

nem jöttek. Majdnem lecsodorták egymást a lórlól, olyan sűrű tömegben lepték el a platót.

Tüzérségünk nem volt. Géppuskánk is csak kettő.

A legelső összetűzésre leugráltak a lovaskról, lefeküdtek a földre, a lovakat hátra terelték egy kis vízműsárhoz. Lőtük egymást, vadásztunk egymásra és mi reméltük, hogy nem mernek közelebb jönni, nem tudják mennyien vagyunk.

A nap már lelkelt, csak gyöngy szürke sugarak simogatták az átlukasztott fákat. Vártuk a fekete, a titokzatos éjszakát.

És jött az éjszaka: nagy feketeséggel hőmpölygött felénk az orosz gyalogos tömeg. Sok ezren voltak ők és mi — nyolcszázan. Sűrű rajvonásban, mint mindig azok rajvonásban cammogtak még egyszer olyan széles arcvonalban mint amelyet mi elfoglaltunk.

A gyorsan bekövetkező eseményeket tisztán láttuk. Az ő bal és jobb szárnyuk bekanyarodtak és mi nem védekezhettünk, mi elpusztultunk és — a parancsot nem telje sithetjük.

Nagyon gyorsan, egy szempillantás alatt megbeszéltek az eshetőségeket és határoztunk.

Felgyújtottuk az erdőt!

Valahonnan egy kis hordó petrolium, egy néhány fáklya, és gyújtó gránát került elő. Lehet, hogy akaratlanul hagyták itt!

Az oroszok megállottak. Bizonyára a korábbiaktól megtudták, hogy az erdőt erősebb csapat védi. A háttérben, ahova puska golyó már nagyon fáradtan érkezik — láttuk a tűzreket beszállítani, tanácskozni.

Most már több üteg szórtá észnélkül a lövedékek százait és az alkonyat egyre sötétebb lett.

Parancs érkezett:

— Igen gyorsan tüzelni.

M'éri?

Mert a töltény készletünk fogytán van! Hadd gondolják, hogy nagyon erősek vagyunk és csak kusza mernek megközelelni.

Majdnem egy egész század dolgozik, hogy az erdőt, a rajvonat mögött száz lépésnyire felgyujtsa.

A puska csöve már izzik, a géppuskákból kiferrott a víz — de azért pattogunk, sustorunk, küldjük a halált.

A szemünket marta a füst, könnyezik mindenki. Déli szél fúj, szembe az oroszszal. Éz jó, csak hogy már minket fojtogat a füst.

Kitartani.

Még csak leppang a láng, még nem lobog, még nem ég ezer fa.

Mit megmozdult az orosz tömeg. A hold nagyon fehér fényében látjuk, hogy négy kézláb jönnek, mintha a Föld vonaglaná.

A géppuska elhallgatott.

A hátunk mögött vakító fényesség.

Ég az erdő.

Rettanatos ordítással jönnek rohamra az oroszok. Dühös ordítással, mert megrémültek, hogy az a pokol ott az erdőben feltartóztatja őket. A gyantás tenyő oszlopok egyszerűen égtek.

Parancs érkezett.

— Föl! Irány a tűz, futólépést indulj.

Oh! igen. Pokol volt. Forró, izzó láva a -evegő, fojogató, őrlítő a füst. Nem látunk semmit, nem éreztünk semmit, csak rohantunk bele a lángtengerbe és panaszosan, görcsösen köhögtünk.

Itt már nincs visszaemlékezés. Likomorodik minden, mintha nagy részegséggel dültünk volna...

Végre friss levegő!

— Állj! Hátra arc, fekdj!

Fejenkint harminc töltény! Istenem mi lesz itt, ha az oroszok utánunk csinálják ezt az utat?...

Vártunk.

Vártunk.

Reggel csak a biztosítás maradt ébren, a többiek aludtak — estig. Az oroszok nem jöttek. Pedig előttünk már csak az üszkös tuskók füstölögtek, a tűz jobbra és balra terjedt. Középen apró lángnyelvekék lobogtak csak az éjszakában, mint lidérfények.

Aztán tisztá járőr indult megállapítani, hogy az ellenséges rajvonat hol fekszik? A tűzes hamuszőnyegen lopva mentünk előre és vártuk, hogy ránk lőnek. De semmi nesz. Csak az égő fák recscentek. Még csak egy

Lukács Odön főjegyző kifejtette, hogy miután a petróleum forgalombahozására nézve a felsőbb hatósággal megállapodás van, a forgalombahozatal újabb módosításait közölni kell a kormánnyal és az Orsz. Közélelmezési Hivatallal.

Ezért Lukács Odön főjegyző az éjjel felutazott Budapestre, hogy úgy a petróleum forgalombahozása, mint a cukor, bér, zab, korpá kiutalása és forgalombahozatala ügyében tárgyaljon báró Kürthy Lajossal, az Országos Közélelmezési Hivatal vezetőjével.

A petroleum beszerzésére vonatkozólag különben a főjegyző a következő hirdetményt adta ki:

Tudatom mindazokkal, akik még január hóra szóló petroleumjegyre esedékes petroleumot nem kapták meg, hogy petroleum járandóságukat a hó 15-től kezdődőleg ifj. Weiss Bernáth Zsófia utca, Mihely és Kandel Nagypiacotéri cégnél megvásárolhatják. Folytatélagosan beszerzendő és árusítás alá bocsájtandó további petroleum mennyiségéről a közönséget esetről esetre külön hirdetményem útján fogom értesíteni, úgy hogy a hó folyamán az esedékes petroleum mennyiségét mindenki megvásárolhatja.

Nagyvárad, 1917 január hó 13 án.

Lukács Odön s. k.,
polgármesterhelyettes.

Őszi és téli ruhák, férfi öltönyök, felöltők, festése és tisztítása. Független, kézimunka, keletgye neműek tisztítása. Fekete festés elsőrendű kivitelben.

HALTENBERGER VILMOS

kelmefestő, vegytisztító és gőzmosógárában
Nagyvárad.

Gyár telefon sz. 34. Felvételi üzlet 14-69.

pár lépésnyire voltunk az erdő szélétől és akkor megtaláltuk az orosz rajvonalat.

Emberek, érző szívű emberi emberek! Megégyve, összepörköltve, vgyorgó osontkoponyákkal feküdt a rajvonal.

Borzalmak Istene! Száz és száz gyermek és apa szénhulláját taposták a lábaink. Testek, amelyek tegnap még érezték, éltek, mozogtak, ma, most ott feketéltek a tüzes hamuban. A szemük, két ártatlan tükör, megrepedt és mint olvadt fűveg lassan kifolyt. A hajuk, amit valamikor áldott anyakezek simogattak, talán finom párás hamu alakjában hazaszállt a déli szellő szárnyán. És a szívük! Szerelmek, emberi indulatok puha bölcsője, a könnyek és fájdalom örök kutforrása összezsugorodott, mint egy egy száradt virágszirom.

Egy fekete rajvonal feküdt előttünk. Ezeket előre kergették, géppuskákkal tartották benn az égő erdőben, hogy vissza ne jöjjenek. Megfulladtak, megégték: ott maradtak. A többiek visszahúzódtak a platóra.

És amikor jelentettük, hogy az első orosz rajvonal nagyon csendes, halálosan csendes, boldogan sóhajtottunk fel.

Voltak olyanok is, akik nevettek...
— Ne szomorkodj! Az a fontor, hogy a parancsot teljesítettük. Most már bevonulhatunk a hadosztályhoz.

Jóságos Istenem, milyen nagy áldásod a visszaemlékezés! És mennyivel nagyobb áldásod, hogy az emlékek nem hordják magukkal azokat az intenzív érzéseket, amelyeket akkor kellett volna átérznünk, amikor az emlékek a jelent alkották!...

**A szaloniki vállalkozást megszüntetik.
Uj akció — Törökország ellen.**

Budapest, jan. 13. (Saját tudósítónktól.) Kölnből a Kölnische Zeitung bécsi levelezője azt jelenti, hogy a római haditanács egyik eredményének azt a határozatot tartják, amely szerint az antant balkáni vállalkozását abbahagyja s csak Szalonikit és Valónát tartja meg zálogul, ellenben új akciót kezdenek Törökország ellen, hogy a középponti hatalmak sorában leggyöngébbnek tartott ellenség legalább kudarcot szenvedjen. Még azt sem tartják kizártnak, hogy újra a Dardanellák ellen intézzenek támadást, de sokkal valószínűbbnek tartják a Szíriában való partraszállást. Ezzel a szándékkal hozzák összefüggésbe, hogy a haditanácsban angol tengernagyok is résztvettek.

Románia sorsa.

Budapest, január 13. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: Az elmenekült oláh lakosságra siralmas helyzet nehezedik. Az orosz kormány elrendelte, hogy az oláh menekülteket távolítsák el Beszarábiából és vigyék tovább kelet felé. A vasutak túlterheltsége és kocsik hiánya miatt az elszállítás leküzdhetetlen akadályokba ütközik. Az orosz lapok tele vannak az oláh menekültek helyzetének vázolásával és leírják azt a kimondhatatlan nyomorúságot, amelyben szenvednek.

Szállító eszközök híján kénytelenek ezek a boldogtalanok gyalogosan vándorolni,

s ezeken a fárasztó utakon, a kegyetlen időjárásban és a feneketlen utakon ezer meg ezer asszony, gyermek és aggastyán hullik el az utakon és hal nyomorúságos halált. A 16-60 év között levő oláh férfiakat az orosz hatóságok lefogják és besorozzák a hadseregbe. Románia ilyenképpen Szerbia sorsára jut. Asszonyaik és gyermekei tömegestül pusztulnak el menekülő útkön, mivel az entente nem gondoskodik róluk, a férfiak maradványait pedig könnyörtelenül harotérre kergetik, ahol elvéreznék.

Előrenyomulunk Galac felé.

Keleti harctér. Budapest, január 13. (Hivatalos.) Vadenitől nyugatra Mihaleát osmán csapatok rohammal elfoglalták. 400 főnyi légénység és néhány géppuska maradt a támadók kezén.

Egyidejűleg a bolgárok a Buzoul folyótól északra a folyó torkolata közelében elfoglaltak egy kolostort, melyet még az oroszok tartottak megszállva.

Az Ojtoz völgytől két oldalt osztrák-magyar és német csapatok erős orosz támadásokat részben kézi tusában teljesen visszavertek. A Slanik völgytől északra német osztagok támadása által tért nyertünk. 4 tisztet és 170 főnyi légénységet elfogtunk, 1 gépfegyvert és 2 aknavetőt zsákmányoltunk.

Olasz és délkeleti harctér. A helyzet változatlan. *Höfer.*

Az angol védkötelezettség kérdése.

Budapest, január 13. (Saját tudósítónktól.) Londonból jelentik, hogy ott fontos miniszteri tanácskozások voltak a védkötelezettség kérdésén. Általában azt hiszik, hogy 31 éves korig a rendes testalkatú férfiakat be fogják hívni hadiszolgálatra.

Amerikában nem várnak közeli békét.

Budapest, január 13. (Saját tudósítónktól.) Washingtonból jelentik: Az antant jegyzőke Wilsonra nézve nagy csalódást okozott. Mivel a közeledésnek semmiféle lehetőségét nem hagyták fenn, a közeli béke bekövetkezése nem várható.

Ugyanis az antant békefeltételei sokkal súlyosabbak, semhogy a központi hatalmak tárgyalásba bocsátkozhatnának.

Az oroszok Galacot sem tarthatják.

Budapest, január 13. (Saját tudósítónktól.) Luganóból jelentik: A Corriere della Sera Párisból jelenti:

Az orosz csapatok Galacnál sem sokáig tarthatják magukat. Vissza kell vonulniok egész az orosz-román határig.

Franciaországban nem értik meg az orosz hadsereg nehéz válságát.

Főtanuk a Gerő-Dajka ügyben.

— Harmadik nap. —

Elnök: A fő tárgyalás megnyitása után következik

Ehrlich Imre

fogalmazó kihallgatása. Előbb

Gerő Gusztáv dr kérdést tesz: Mennyi ideig voltak a Popovics-ügyben a letartóztatottak a rendőrségen?

Tanu: 48 óráig.

— Kikre volt bízva a letartóztatottak őrzése?

— Dajka kapitány intézkedett, részben a detektívek, részben a kulcsos rendőrök szobájában.

— Ki tudná ezt?

— A kulcsos rendőrök.

— Cellában is voltak?

— Lehet.

— Kik őrizték a tanukat?

— Katonák.

A törvényszék a tanu megeskütését elrendeli, mert nincs törvényes ok arra, hogy eskütől elzárassék. Eltérő vallomása nem látszik valószínűnek.

Tanu leteszi az esküt.

**K. Nagy István,
a kulcsos rendőr:**

Elnök: Figyelmezteti az eskü szentségére.

K. Nagy István: 47 éves, ref., Zsákán született, városi rendőr. 16 éve áll a rendőrség szolgálatában, a főkapitány legénye, minden másodnap kulcsos rendőr, lezárja a letartóztatottakat. Kilenc éve hivatalos. Dajkát 16 év óta ismeri. A főkapitány ruháját kitakarítja, ezért fizet a főkapitány. Nagytakarítást csinál, fizetnek érte külön, parkettát puco, de másnak is, a piacra megy a főkapitánynéval, de magának is vásárol. Gerő ügyvédi irodájában nagytakarítást csinál, kap érte külön pénzt. Gerő Gusztávot urfinak szólítja. Hivatalos dolgaiban egyszer járt el, elvitt egy aktát a lakására.

— Emlékszik a Popovics esetre?

— Igen. Nem tudok arról, hogy tilalom lett volna. Sok ember volt elhelyezve a rendőrségen; hogy Popovics hol volt letartóztatva, nem tudtam. Mindaddig, míg Gerő dr feljött délben s míg Dajka kapitány engem figyelmeztetett.

— Nem közölte magával Dajka dr a tilalmat?

— Azután figyelmeztetett, hogy Gerő dr Popovicsnál volt. En csak megmutattam Gerő drnak a folyosót. Előbb kérdezte, nincs itt senki a bűnügyi osztályon? Odalenn van Kolontáry és Vas, mondtam. En levezettem őt az alageorba.

— Figyelmeztetem, hogy az igazságot beszélje. Dajka dr önnel éjjel közölte a tilalmat?

— Tudomásommal nem.

— Ehrlich fogalmazó is mondja.

— Nem emlékszem rá.

— Egy debreceni fogalmazó, Pethő Pál is mondja.

— Nem is láttam őt.

Elnök: Előhívja Ehrlich fogalmazót, ki szemébe mondja, hogy éjjel történt a figyelmeztetés.

Tanu: Megengedem, hogy megtörténhetett. Nem tudom, nem jut eszembe.

Elnök: Ez kertes. Ilyen fontos dologra emlékezni kell. Ügyvédje volt Gerő dr Popovicsnak?

— Nem tudom.

— Popovicsot ismerte?

— A vásárból.

— Beszélni nem hallott róla?

— Nem.

— Mikor tudta meg Popovics letartóztatási?

— Csak akkor, mikor Dajka dr velem közölte.

— Hiszen tanuk vallanak, hogy maga vezette Popovicsot. Vajdáné vallotta ezt.

— Nem történt meg. Találkoztam 2 asszonnyal, a kik kérdezték, hol a detektív szoba, beszóltam Vas Károly detektívnek, hogy két asszony keresi.

— De a két asszony járatlan volt a detektív szobában. Maga mutatta meg a detektív szobát.

— Odáig vezettem őket. Kihittam Vast. Nem mondták nekem, kit keresnek. En nem mentem be a szobába.

— Popovicsné mit mondott? Ismerte őt?

— Mutassam meg a detektív szobát. Nem ismertem.

— Fluck és Cserecsenyés kihallgatták, emlékszik, mit vallott?

— Nem.

Elnök: (előbe tartja vallomását.) Találkoztam Popovicsnéval, kérte, hogy férjével szeretne beszélni magánügyben. Így vallott, igazat vallott akkor? Valószínűt vallott akkor? Mondotta ezt?

Nem emlékszem.

— Popovicsné közölte magával, hogy Dajka dr megengedte a beszélgetést s maga levezette őt a detektív szobához s szólt Vas Károlynak: Popovicsné ez az uriaszony szeretne az urával beszélni magánügyben. Igaz ez?

— Nem történt meg.

— Figyelmeztetem, hogy az igazsághoz ragaszkodjék s ehhez nem ragaszkodik. Ez nem beszéd, hogy nem emlékszem.

— Hány órákor vezette Popovicsné az urához?

Déltejben. Dajka dr már elment, ezt tudom.

— Gyanus az, hogy akkor vezeti be őket, mikor Dajka dr elment.

— Tudta, hogy Popovicsnal senkinek beszélni nem szabad?

— Nem tudtam.

— Gerő ügyvédet maga vezette a detektív szobába?

— Gerő dr feljött, s nem találva senkit, Kolontáry fogalmazóhoz fordult, miután kérdezte, ki van bent s nem talált senkit. 12 óra után volt az.

— A rendőrségen így vallott: Gerő dr kérdezte, hogy hol lehet feltalálni Popovicsot?

— Ilyet én tőlem nem kérdeztek.

— Bonyolították az esetet a főkapitány parancsára, a jegyzőkönyv tehát valóban adatokat tartalmaz.

— Nem adott a főkapitány utasítást, hogy vezesse be Gerő drt Popovicsokhoz?

— Nem adott ilyen utasítást nekem.

Stachó Karoly bíró: Fluck Ferenc fogalmazó felolvasta a jegyzőkönyvet s aláírta?

— Igen, felolvastam és aláírtam.

— Nem beszélt magával Gerő dr arról, hogy szeretne Popovicsnal beszélni?

— Nem beszélt.

— Látna ön, hogy ki megy be Dajka dr szobájába?

— Igen.

— Látna, hogy többször bement Gerő dr Dajkához és Ehrlichhez?

— Nem láttam.

— Mikor benézett a detektív szobába, látnia kellett Popovicsot.

— Nem láttam.

— Vas detektív azt mondta, nem szabad ide bejönni, hallotta ezt?

— Nem.

Fábry bíró: Popovicsné és Gerő dr nem találkoztak össze a folyosón?

— Nem.

Gerő dr. Aznap teljesített kulcsos szolgálatot, mikor letartóztatták Popovicsot?

— Igen.

— Másnap.

— Nem.

— Dajka kapitány megengedte, hogy rumot adjanak T. Szabó Lajosnak?

— Igen.

— Tilos ez?

— Igen.

Elnök: Kit vezetett le előbb a detektív szobába?

— Gerő ügyvédet.

Ifj. Zigre Miklós dr védő: Akkor egy asszonnyal nem találkozott, hogy szabad e reggelit beadni s levitte a földszintre?

— Tudomásommal nem vittem.

— Dajka dr mikor hívatta be?

— Másnap.

Dajka dr: Ki adta a pénzt a rumra?

— A kapitány ur.

— Mennyi pénzt adtam?

— 40 fillért.

— Kivel hozatta a rumot?

— A sánta Gyurival.

Ifj. Zigre Miklós dr védő: Gerő főkapitány Dajka dr ellen a fegyelmi feljelentést 4 tanu vallomása alapján tette, egyik tanu K. Nagy István, a vallomása mellékelte a jegyzőkönyvnek.

Elnök: Megállapítja ezt.

Védő: Hivatalból vizsgálendő, nem forog e fenn a tanu megeskütését kizáró ok. A bpt. 222. §. 2. pontjában előírt eset forog fenn.

A törvényszék határozathozatalra visszavonul.

Megeskütését elrendeli a tanunak, mert vallomása nem ingadozó, hanem csak eltérő

Tanu megesküszik.

Nógrádi Gyula.

Neve Mayemföldi Nógrádi Niedermann Gyula, 31 éves, lapszerkesztő.

— Tud-e arról, hogy Popovics Athanász letartóztatása alkalmával tilalom lett kiadva.

— Közvetve tudomásom van. Már régebben panaszkodtak Eleméry Ferenc, János Gyula, Dajka dr, hogy a korrupció nagy a rendőrségnél, becsületes nyomozást nem lehet végezni, mert ha ellenkezik a főkapitány érdekeivel, azt elnyomják. Ehrlich mondta, hogy Dajkának igaza van s azt fogom vallani, ami történt.

— Mire mondta azt, hogy igaza van Dajkának?

— Arra, hogy a főkapitány adott engedélyt a fiának, hogy Popovicsnal beszélhessen. Elmondja a Lindenbaum trafikban történt esetet s Disnes István detektív nyilatkozatát, hogy Dajkának igaza van. Perlinovszky Aladárral is beszélgetett, aki Kolontáry fogalmazótól hallotta, hogy Dajkának igaza van, de nem fog vallani sem ő, sem Kemény kapitány, mert a főkapitány segítette be őket hivatalba.

Szembesítik Ehrlich fogalmazóval tanut. Ehrlich Imre fogalmazó: Nem közöltem vele semmit, csak azt, hogy depuációba megyek.

— Valótlan.

Gerő Gusztáv dr: Hol beszélt ön velem, mert én nem emlékszem rá?

— A főmagánvádlónak rossz az emlékezőtehetsége.

Elnök csendet kér.

Gerő dr: Volt e már büntetve?

— Semmi köze hozzá.

Elnök: Ne feleljen e kérdésre.

Gerő dr: Igaz-e az, hogy Ön ellen Rimler Károly, Lukács Ödön, Gerő Ármán feljelentést tettek cikkei miatt?

Elnök: Erre ne feleljen.

Gerő dr: Gondnokság alatt áll ön?

Elnök: Erre ne feleljen.

Gerő dr: Köztudomás szerint ön írja a Dajka dr cikkeit.

— Beteg ember az, aki ilyet elhisz és feltételez. Dajka dr normális ember, tudja, mit írjon.

Elnök a hallgatóságot esendre iati.

A tanu megesketését elienzi.

Elnök: Gondnokság alatt áll, mi miatt?

— Ideggyöngesség miatt. Teljes felelőséget viselek tetteimért.

A törvényszék tanu megesketése kérdésében úgy határozott, hogy a törvényszéki orvosok véleményét felolvastatja. A vélemény szerint Nógrádi Gyula nem szenved sem elmezavarban, sem öntudatlanságban, akkor sem, mikor elkövette tettét. A törvényszék ezt maga is észleli s ezért tanut megesketi.

Magánvádó ez ellen semmiségi panaszt jelent be.

Olasz Béla dr

37 éves ref ügyvéd.

— Nem tud a Popovics ügyről. Ehrlich Imrével beszéltem a nyáron s kérdeztem, mi igaz abból, amit Dajka leír? Ő azt mondta: azok igazak. Súlyos vádak vannak mondtam, s ha igazak, akkor vagy a főkapitány vagy Dajka kap érte büntetést. Nem részleteztük az ügyet, de azt, hogy olvasta e, azt megállapítottam.

Gerő dr: Beszél e Dajka kapitánnyal?

— Többször keresett, de nem beszéltem vele. Ő egyszer beszélt erről nekem.

Védő: Miért érdekelte e kérdés?

— Mint törvényhatósági bizottsági tagot érdekelt. Mert Ehrlichre hivatkozott Dajka, s mert hiteles információt kívántam, ezért kérdeztem Ehrlichet.

Dajka dr: Milyen embernek tart engem vádaskodónak vagy köteleességtudónak?

Elnök: Erre a kérdésre ne feleljen.

Olasz Béla dr: Ehrlich fogalmazó azt vallotta, hogy ön mondtam, hallatlan, hogy Gerő ügyvéd ur minden ügyet megszeraz, mire ő azt mondta, hogy ha ez igaz, akkor csakugyan hallatlan. Ezt nem mondtam.

Szembesítik Ehrlich Imrével, aki ismétli, hogy ilyen értelmű kifakadás volt. Ő részleteiben igaznak mondta a rópiratot.

Védő: Léderer István tanu kihallgatását indítványozta, amit a vádló ellenez.

Kolontáry János tanu.

32 éves, örvéni születésű, rendőrfogalmazó: Emlékszik, hogy Popovics le volt tartóztatva. A tilalomról semmi tudomásom nincs.

Mégis Popovicsné bajtolt e a detektív-szobába.

— Erről nem tudok. Gerő Gusztáv, hogy bajtolt, azt tudom. Az ügyeletes tisztet 1 órakor vettem át s fél 2 kor Gerő Gusztáv dr ügyvéd keresett, ezt jelentette az altiszt. Kérdeztem, Popovics hol van, a kapus mondta, hogy a detektív-szobában. Egy panaszossal beszéltem s lementem, ahol Gerő Gusztáv dr ügyvédet találtam. Akkor tette le a tollat Popovics a kezéből, mire vállára tettem a kezemet s aszontam, menjünk.

— Ki adta az engedélyt erre?

— Meg akadályozhattam volna Gerőt abban, hogy bemenjen, mert jogi aktusról volt szó. Nem kért tőlem, nem is adtam rá engedélyt, hallgatólag eltűrtem. Délután Dajka dr behivatott, kérdőre vont, s azt mondtam, hogy én adtam az engedélyt. Kérdezte, miért vállalom az engedély meg-

adását? Mert én nem akadályoztam meg. Aztán jött Gerő dr, a kapitány urral akart beszélni, aki ezt megtagadta. Dajka dr így szól: miért védi ezeket, mikor a főkapitány adta az engedélyt a beszélgetésre. Később, egy idő múlva Dajka dr ezt tisztázta a pesti detektívekkel.

— Mondta ön, hogy a főkapitány adta az engedélyt?

— A pesti detektívek imputálják, pedig én adtam.

— Tanu is van erre, magánbeszélgetésben mondta így.

— Tagadom.

Oláh Gyula tanu szebésítik Kolontáryval, akinek szemébe mondja, hogy a Lloydban azt mondta.

Kolontáry: Erre nem emlékszem. A jegyzőkönyvbe úgy mondtam be a dolgot, hogy egy naposaltiszt jelentette ezt nekem.

— Fogyelmi eljárás van ön ellen?

— Igen azért, hogy félrevazettem a főnökömet.

— A fogyelmi vizsgálat során nem így vallott, mint most. Azt mondta önnek Gerő: „Ha Dajka dr nem adja volna meg az engedélyt, megadta a főkapitány.”

— Ilyent említhetett. Hasonlatosság okéért mondia Gerő dr. Nem is mondhattam ilyent.

— A jegyzőkönyvben másként van ez Sztachó Károly bíró: Megfelel-e a valóságnak a jegyzőkönyv?

— Megfelel.

— Az ajtón keresztül nem hallotta a tilalmat?

— Nem.

— Ha nem ön nyomoz, adhat e ön engedélyt?

— A törvényes formák betartásával, mint központi ügyeletes tiszt.

— K. Nagy István azt vallotta, hogy ön előbb beszélt Gerővel. Igaz ez?

— Nem igaz?

— Őa nem vonta kérdőre Gerőt, sem a detektívet, miért engedte be?

— Nem.

— Adhatott e engedélyt a detektív a beszélgetésre?

— Ilyen nem fordult elő nálunk. Csakis a központi ügyeletes.

— Miért vállalta magára, hogy ön adta az engedélyt, mikor nem adta, tisztviselői esküjével összeegyeztethetők tartja ezt?

Tanu (kínos zavarban): vállaltam.

— De amit nem tett, miért vállalta?

— Mert megakadályozhattam volna.

Gerő Gusztávot, mint tanut szólítja az elnök.

— Őa azt vallotta, hogy engedélyt kapott Kolontárytól a beszélgetésre, Kolontáry azt tagadja.

Gerő dr: Ugy emlékszem, a lépcsőn találkoztam vele, s engedélyt adott, azért mondia később, „ha, aláírta a meghatalmazást”. Ez a ha jelenti, hogy engedélyt adott.

— Adott ön engedélyt Kolontáry ur?

Kolontáry: Kifejezetten nem adtam.

Elnök: Popovicsné is beszélt az urával?

— Nem tudom.

Gerő dr: Tudtam én, hol a detektív-szoba?

— Általánosságban mondtam, azt tudhatja bárki.

Védő: Balogh Zsigmond mit mondtott?

— Hogy Gerő dr valószínűleg a Popovics ügyben keresi.

— Nánásy és Puskás detektívek ott voltak a Dajka dral való beszélgetésnél.

— Igen.

— A pesti detektívek szerint Gerő dr azt mondia önnek, azt akarja bejelenteni Dajkának, hogy a főkapitány adta meg neki az engedélyt?

— Ez legjobb emlékezetem szerint nem történt meg.

— Tudják azt, hol a detektív-szoba?

— Igen, a polgárság nagyrésze, 10—15000 ember.

Elnök: Szóval a szenvedő felek.

Gerő dr: Miért nem vonták őnt be a nyomozásba?

— Azért, mert nem megbízható?

— Nem tudok róla.

Megesketik a tanut.

Léderer-Lantos Farené tanu igazolja, amit Nógrádi vallott s Ehrlich szavait idézi. Ehrlich megmarad vallomása mellett.

Délután.

Vass Károly detektív: Nem tudtam semmit a beszélgetésre vonatkozó tilalomról, csak akkor tudtam meg, mikor kérdőre vontak. A letartóztatás után másnap én őriztem Popovicsot, mikor 11 után jött a kulcos rendőr, kinyitotta az ajtót s azt mondta nekem: „Biztos ur, ez az urió a férjével akar beszélni.” Popovicsné és egy asszony be akartak lépni, de én kitessékeltam őket a folyosóra s megkérdeztem Popovicsnétől. Elmondotta, hogy azt akarja megkérdezni a férjétől, mit csináljanak a szákapusztai marhákkal, mi történjek a szénavasárlással és hogy az embereket megtartsák-e. — Én a közszobán álltam s megengedtem, hogy Popovicsné a folyosón állva beszélhesen az urával.

— Őa tudta cselekménye horderejét s megengedhetőnek tartotta a beszélgetést?

— Meg szoktuk engedni a beszélgetést. Éa vezettettem a nyomozást s megengedhetőnek tartottam.

— Dr Dajka azt mondia, hogy ő irányította a nyomozást?

— Én nem kaptam semmi irányítást, én nyomoztam.

— Volt itt egy tanu, aki azt vallotta, hogy még az éikeket is felkavarta, nincs e levél benne, annyira óvatosak voltak?

— Én nem kavartam fel az ételt.

— Krahm figyelmeztette őnt s erre ön elsáppadt?

— Nekem nem szólt semmit.

Krahm szemébe mondja tanunak, hogy ez 12 óra után volt, mert már Dajka nem volt hivatalban s indulatosan megkérdezte akkor tanutól: Ki engedte meg. Erre Vas elsáppadt s zavartan azt mondia, hogy csak arról beszéltek, mit hozzanak ebédre.

Az elnök a tanuhoz.

— Mit jelentett ön dr Dajkának?

— Megmondtam, hogy nem tudtam a tilalomról s megengedtem. Dajka belém akarja szuggerálni, hogy a kulcos rendőr csak felsőbb utasításra hozhatta le a nőt. Én erre azt mondtam, hogy lehet hogy úgy van, hogy leküldték a kulcost. De a kulcos csak annyit mondott nekem: itt van egy urió, beszélni akar a férjével.

— Vas Albertet utasította a szigorú őrizetre, mikor az felváltotta őnt?

— Nem is találkoztam Vas Alberttel. Én otthagytam Popovicsot őrizet nélkül. Előző nap is őrizet nélkül volt.

Fábry bíró: Ha már a váradi rendőrségen meg lehet engedni a detektívnek is a beszélgetést, megengedhetőnek tartotta ön, hogy egy idegen asszony is beszéljen Popovicsnal.

— Nem beszélt vele az az asszony, hiába mondia. Nyugtát sem írtam neki a 200 koronáról. Óriási fejtelenség ment a nyomozásnál, ott álltak a terheltek a folyosón, később a járlat szobában, csak mikor éa kérdeztem dr Dajkától, mi lesz, akkor különítették el őket. Előzetesen nem utasított dr Dajka, csak mikor Ehrlichhez mentünk kocsin a hízaludába, akkor kérdeztem meg, mi lesz. Azt hiszem, előre elkészített terv volt dr Dajkától, aki tudta, hogy dr Gerő lesz az ügyvéd, s azért csinálta ily enyhén a dolgot, hogy lépre esalja s botrány legyen. Adatot akart szerezni Gerőék ellen.

— Ha ön tudja, hogy előre kicsinált dolog volt ez, miért engedte meg a beszélgetést?

A pesti detektivek.

Nánássy László a budapesti államrendőrség politikai osztályának detektívje:

— Egy kémkedési ügyben nyomoztunk itt s bent voltunk dr Dajkánál, aki előttünk hallgatta ki Kolontáryt és a két Vast. Vas Károly jelentette, hogy a kulcsosrendőr hozta be Popovicst és az asszonyt. Elmondotta, hogy először kiterelte őket a szobából, de akkor K. Nagy István kulcsosrendőr megmondotta, hogy felsőbb utasításuk van, hogy érintkezhetnek vele.

Vas ezalatt a főkapitány utasítását értette s azért megengedte. Aztán Kolontáry jött be s kérdezte tőle dr Dajka, hogy mehetett be dr Gerő Popovicshoz? Kolontáry ekkor azt mondotta: én engedtem meg. Hogy lehetett az, mikor szigorú tilalmuk van a beszélgetésre? — kérdezte dr Dajka. — Erre Kolontáry módosította jelentését s megmondotta, hogy nem engedte meg, hanem a napostól hallatta, hogy dr Gerő ott van, bement a detektív szobába s ott találta dr Gerőt s mikor ő belépett, megszakadt a beszélgetés. Azután megint visszajött Kolontáry s jelentette: itt van dr Gerő, beszélni akar a kapitány urral, s azt mondja, hogy neki a főkapitány engedte meg a beszélgetést.

Dr Dajka ekkor szemrehányást tett neki, hogy merete magára vállalni ezt a súlyos odiumot s megmondta, hogy nem kíván beszélni dr Gerővel. Telefonozott az ügyészségre s mikor megtudta, hogy a főügyész helyettes fogadja, vette a kabátját s oda ment.

Az elnök szembesíti a tanúval Kolontáryt és Vas Károlyt, megkérdezi Kolontárytól, igazat mondott-e a tanu?

— Igazat addig, míg azt mondta, hogy a főkapitány engedte meg a beszélgetést. Ezt összeválti, mert azt dr Dajka mondta.

Nánássy: Ezt mondta Kolontáry: itt van dr Gerő s közölte velem, hogy a főkapitány engedte meg a beszélgetést.

Elnök: Lépjen elő főmagánvádó! Tett ilyen kijelentést?

Dr Gerő: Sohase sem tettem. Azt nem tudom biztosan, ott voltam-e akkor délután.

Azután Vas Károlyt szembesíti az elnök Nánássyval.

Vas Károly: Oly halkán folyt a beszéd, hogy a tanu nem hallhatta.

Nánássy: Én az ő szájából hallottam a kijelentéseket. Tanu aztán szemébe mondta Vasnak fenti vallomását.

Sztachó bíró a tanúhoz: Volt ott más is, aki nem áll a rendőrségnek a szolgálatában?

— Igen, Puskás detektív. Említették akkor a szobában, hogy az ügyész szigorúan megtiltotta a beszélgetést.

— Megengedi ön a beszélgetést a lefőtartottakkal?

— Soha. Nálunk csak a hatóság jelenlétében lehet beszélni, miniat a törvény rendel. Előadom még, hogy dr Dajkát az eset nagyon felizgatta, panaszkodott nekünk, hogy azért nem lehet itt dolgozni s elmon-

— Ezt meg szoktuk engedni máskor is s dr Dajka nem tett ez ellen észrevételt máskor.

dotta, hogy dr Gerő előtte való este is tett kísérletet a beszélgetésre s akkor közölte vele az ügyési tilalmat.

Puskás Sándor detektív: December 20. táján nyomoztunk itt s bent voltunk a dr Dajka szobájában, aki elkészeredetten panaszkolta, hogy itt lehetetlen állapotok vannak, azért nem lehet itt dolgozni. Most is beszéltek a terheltséggel a hozzátartozói. Kérdőre vontam előttünk először Kolontáryt: Ki engedte meg az érintkezést Popovicssal dr Gerőnek? Kolontáry azt mondta: én engedtem meg. Később visszajött s azt mondotta: nem én engedtem meg, én csak az inspekciónak rendőrtől tudtam meg, hogy dr Gerő benn van Popovicssal s oda mentem utána. Dr Dajka erre megkérdezte tőle: Hogy vállalhatja magára ezt az odiumot? Később újra bejött Kolontáry s azt mondotta: Itt van dr Gerő, éppen most mondja, hogy a főkapitánytól kapott engedélyt a beszélgetésre.

Aztán Vas Károlyt vontam kérdőre dr Dajka: Emlékszik maga, hogy ügyési tilalom folytán szigorúan figyelmeztettem, hogy Popovicsekkel nem lehet érintkezni senkinek?

Erre Vas Károly azt mondotta: igen emlékszem. De meg kellett engednem a beszélgetést, mert a kulcsos rendőr azt mondotta, hogy felsőbb engedélye van Popovicssal, ezalatt a főkapitány engedélyét értettem.

Vas Károly észrevétele: ez a tanu ki s bejárt, nem is hallott mindent.

Puskás: Tűved, mert ott ültem a diványon. Pozitíve emlékszem minderre.

Aztán az elnök szembesíti Vas Károlyt dr Pethő Pállal és Dienes István detektívvel.

Dr Pethő: Az előzetes tanácskozássra be lettek vonva a detektivek is. Eppen ezt találtam nagyon célravezetőnek. A nevüket nem tudom, de az a detektív be lett vonva, aki Ehrlichel kiment. Mindenikük tudta, hogy ez esetben védekezniök kell beavatkozó kísérletek ellen.

Dienes István detektív szemébe mondja Vas Károly detektívnek, hogy dr Dajka szigorúan meghagyta nekik, hogy ügyeljenek rá, nehogy valaki Popovicssal érintkezzen. Vas Károly önként vállalkozott Popovicssal érintkezésre s akkor dr Dajka ezt neki külön is megmondta, de megmondta Vas Albert detektívnek is.

Dr Zigre Miklós ellenezte Vas Károly megegyezését. A bíróság megegyeztetette Vas Károlyt vallomására.

Hétfőn d. e. folytatják a tárgyalást.

* Gyönyörű rózsás arc a nő legszébb díszje. Az első ránc a szép asszony első igazi bánata. Adjunk tehát neki módot hogy eltüntethesse. Előlg ha a megbecsülhetetlen Y-PO krém és szappant használja melytől a bőr visszanyeri ruganyosságát eltűnteti a ráncokat, szeplőket, mitesereket, májfoltokat, pattanásokat és bőr vörösséget. Kapható: Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B Rimánóczy-palota.

Gróf ERDŐDY GYULA meghalt.

Gróf Széchényi Miklós püspök gyásza.

Súlyos gyász érte gr. Széchényi Miklós püspököt: sógora, gróf Erdődy Gyula v. b. t. t. tegnap délben Vörösváron meghalt.

Halála gyászt borít a gróf Széchényi-családra is, mert az elhunyt főur felesége: gróf Széchényi Emília csillagkeresztos palotahölgy az I. oszt. Erzsébet rend tulajdonosa — gróf Széchényi Miklós v. b. t. t., megyéspüspök testvére.

Gróf Erdődy Gyula 1815. február 25 én született Vörösváron, tehát 71 éves volt. Házasságra lépett 1885. február 25 én Házasságukból származtak: Tamás és Lajos grófok, kik mindketten a mozgósítás óta a harcúterre vannak, súlyosan megszebesültek mindketten, de felgyógyultan újra a harcúterre mentek s mindketten megszerették a vitézségi érmet. Atyjuk haláláról is csak Lajos gróftól lehetett értesíteni, Tamás gróftól még nem lehetett értesíteni.

A gróf Erdődy család az ország legrégibb grófi családja, a grófi rangot 1565-ben kapta. A család tagjai az ország legfőbb méltóságait viselték. Ez a család adta át a mostani koronázáskor Mityás király trónkártyját a trón diszitására.

Az elhunyt gróf és családja iránt a vas-megyeiek rajongó szeretettel viseltetnek. — Választókerülete másfél évtizeden át mindig egyhangulag választotta képviselőjéül Erdődy Gyula grótot s mikor mandátumot vállalni nem akart, tőle kért jelölést. Hozzáfordult a nép ügyes bajos dolgaiban s ő mindenkit ellátott anyagi és erkölcsi támogatással, aki hozzá fordult.

A kegyelmes asszony pedig az egész vidék szegényeinek pártfogója. Híltan emlékszik vissza Nagyvárad is azokra a gyönyörű képekre, miket a kegyelmes asszony adott jótékony célra a püspöki palotában rendezett képkiallításra.

A grófi család már a háboru elején kórházat rendezett be a vörösvári kastélyban s a kegyelmes asszony maga is részt vesz a sebesültek ápolásában.

Királyunk meleg szeretettel viseltetett az elhunyt gróf iránt, akinek családi körében régebben sokszor hosszú időt töltött, két hónap óta tartó betegsége alatt állandóan érdeklődött állapota iránt és a koronázás alkalmából elküldte neki aláírásával ellátott arcképét, de a megható királyi figyelemről az elhunyt már nem értesülhetett, mert meghalt mikor a király arcképe megérkezett.

Az elhunyt főur temetése szardán 1888 Vörösváron. Gróf Széchényi Miklós püspök az éjjel utazott el a temetésre Brém Lőrinc oldalkanonok kíséretében.

* Megfagyott szétől kivörösödött arc, orr, kéz ápolására és fehéritésére gyors és biztos hatása a Harmatlej kréme és hozzávaló szappan. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B. Telefon 13-02.

Egy ör, ki házi dolgokban is jártas, a „Fekete Sas” patotában felvétetik. Jelentkezhetni ugyanott a 24 számú irodában.

Hirek a Tisza-kormány válságáról.

Budapestről jelentik: a „Magyarország” Bécsből beavatott forrásból értesül, részint általában az a hír terjedt el, hogy Tisza tegnapi audienciája alkalmával felajánlotta a kormány lemondását.

Ez a hír úgy terjedt el, hogy Tisza tegnap azt a kijelentést tette, hogy a helyzet nem változott. Ezzel szemben egy bécsi politikus, akivel Tisza beszélgetett, az újsáírók előtt úgy nyilatkozott, hogy a magyar kormány helyzete nem olyan biztos, mint eddig volt. Ebből keletkezett a Tisza lemondásának híre.

A „Magyarország” megszólaltatja egy bécsi elkelő politikus személyét, aki így nyilatkozott:

— A kormány lemondásáról szóló hírek nem igazak. A magyar kormány eddig az osztrák kormány minden kívánságát teljesítette. Az utóbbi napokban újabb dolgok merültek fel, amelyek nem csupán a től függenek, hogy a magyar kormány teljesíti azokat vagy sem, hanem olyan tényezőket kell megnyerni, amelyek tényezőkre nem bír befolyással Tisza Bizonyára Tisza ezért elégedetlen.

— Az megfelel a valóságnak, hogy a magyar kormány helyzete most korántsem olyan erős, mint azelőtt volt. Ha nem sikerül a Tisza kormányra a felmerült nehézségeket megoldani, akkor a válságot lehetetlen többé feltartóztatni.

géppuskát zsáknágyoltunk. Egyébként a harcatereket sűrű köd fedé.

Macedóniai front.

A Csernától keletre Stevna ellen előnyomuló ellenséges századokat visszavetítettük. Ludendorff, első főszállásamester.

Védekezés

légi támadások ellen.

München legutóbbi légi bombázása megmutatta, hogy 700 km. távolságra is elmennek a repülőgépek. Ezért a belügyminiszter rendeletet bocsátott ki arról, hogyan védekezzünk légi támadás ellen.

Ily esetekben az első léteendő a nyugtalanság, főleg a pánik kitörésének megakadályozása — mondja a rendelet. Ilyen veszélyes rendszabály volna például a vasúti forgalom megszüntetése a félénkebb elemek elutasításának megakadályozása céljából.

A repülőgépekről ledobott bombák felrobbanása legtöbbszörre már a házak tetőjére történt leesésük alkalmával bekövetkezik. Vannak ugyan olyan bombák is, melyek a háztetőn és több egymás alatt levő emeleten áthatolva, a pincébe hullnak és csak ott robbannak fel, azonban ezeknek a légijárműveken való használata annyi nehézséggel jár, hogy egészen számításon kívül hagyhatók.

Ilyen légitámadás esetén huzódjék a megtámadott község lakossága a házakba: azok legfelső emeletének kivételével és az ablaktól tartva magát feltétlenül távol. A vasredőnyök leeresztendők. Sok embernek ösztönösufolásától — még a pincékben is — óvakodni kell.

Riadójelek gyanánt eddigelé csak az akusztikai jelresek bizonyultak megfelelőeknek, még pedig leginkább a szirénák, melyek egy helyről hozhatók működésbe.

A légitámadás után talált lövedékek megérintésétől gondosan óvakodni kell: ilyen lövedékek ártalmatlanná tételük céljából a legközelebbi katonai vagy honvéd állomásparancsnokságnak jelentendők be. — Olyan helyiségek, vagy a község oly részének megközelítése, ahol a támadás után különleges szagokkal van telítve a levegő, csak gaszálarcval ellátott személyeknek ajánlatos. A támadás tetején a mentési munkálatoktól lehetőleg tartózkodni kell, mert a mentéssel foglalkozók nagy veszélynek tennék ki magukat.

Ejjele támadás ellen a legjobb óvszer a sötétség. E téren a rendes utcai lámpák fénye kisebb veszéllyel fenyeget, mint az erősebb fényű lámpák sugarai, amelyek az égbolra vetett fényükkel 100 kilométernyi körzetben is lehetővé teszik az ellenséges repülőgépek számára a tájékozódást.

Ezen óvintézkedések előkészítése, illetőleg megtétele végett a helyi hatóság a katonai parancsnoksággal lépjen érintkezésbe.

Felhívom alispán (polgármester) urat, hogy a légi támadások elleni védekezésnek fentiek szerint való szervezése iránt a szükséges intézkedéseket a területileg illetékes és a hadügyminiszter ur által már utasított katonai parancsnoksággal (Mkdo) egyetértően, azonnal tegye meg, utasítva az alárendelt hatóságokat, hogy az előirt óvintézkedések megtételénél és végrehajtásánál mindig a helyi viszonyok figyelembevételével, olyan helyeken, hol katonaság van, miadig a helybeli katonai (honvéd) állomásparancsnoksággal egyetértésben járjanak el.

Budapest, 1917. évi január hó 8 án.

Sándor.

A német császár proklamációja.

A Wolff újságíróság jelenti:

A császár ma a következő proklamációt intézte a néphez:

A német néphez!

Ellenségeink levették álarukat, előbb gunyolódva és képmutató szavakkal, a szabadságszeretet jelezve alatt utasították vissza békésajánlatunkat.

Az Egyesült-Államokhoz küldött válaszküldetés már tovább mentek. Olyan hódítási vágyat árulnak el, amelynek gyalázatosságát a még alábbvalóbb megoklás még fokozza. Céljuk Németország leigázása, a velünk szövetséges hatalmak megsemmisítése, Európa szabadságának lenyűgözése, a tenger szabadságának olyan iga alá hajtása, amilyent most Görögország fogcsikorgatva

visel. Amit azon 30 hónapon át tartó véres harcokban és telhetetlen gazdasági háborúban nem érhetek el, azt a jövőben sem fogják elérni soha.

Dicső győzelmeink és ama vasreményességű akaraterőnk, amelylyel harcoló népünk az ellenséggel szemben és otthon viseli a háború minden fáradtságát és szenvedését, biztosítékot nyújt további küzdelemhez is.

A magas légréggel fellobbanó felháborodás és a szent harag minden német férfi és nő erejét megkészszerzi, akár harcban, akár munkával szolgálja a hazát. Az Ur Isten teljes győzelemre fog segíteni bennünket szövetségeseinkkel együtt az ellenség hatalmi vágyával szemben.

Vilmos.

A görög kormány válasza Wilson jegyzékére.

Budapest, január 13. (Saját tudósítónktól. Athénből jelentik: A görög kormány alközdre vállalkozt Wilson jegyzékére.

Wilson lépését érdeklődéssel és rokonszenvvel fogadták, mert nincs olyan ország, amelyet a háború annyira sújtott mint Görögországot, annak dacára, hogy távol n aradt a háborútól. Görögország megvan forsziva flottájától, majdnem teljesen le

van feyverezve. A blokád pedig oly ártatlan és békés polgárokat érint, akik a nemzetközi jog szabályai szerint még az esetben sem lennének ez által sújthatók, ha Görögország tényleg hadat viselne.

A görög kormány készen nyilatkozik, hogy kellő pillanatban részt vegyen olyan akcióban, amely a béke megteremtésére irányul.

Harcok Ancrénél.

Berlin, január 13. A nagyfőhadiszállás jelenti:

Ryugati harctér.

Rupprecht bajor trónörökös vezértábornagy hadserege. Az Ancrénél északra az angolok ma újabb támadásokat indítottak Cherre ellen. Legnagyobb részben véresen visszavetítették. Egy előállásban az ellenség megvetette lábát, a főállást tartjuk.

Tért nyertünk a Slanik völgyénél.

Kelati harctér.

Lipót bajor herceg vezértábornagy harcvonala. A harci tevékenység csekély volt.

József főherceg vezérezredes harcvonala. Német csapatok sikeres támadása

által a Slanik völgytől északra újabb tért nyertünk. Az ellenség a tőle elragadott állásokban 7 géppuskvvert, 7 aknavetőt, nagymennyiségű puskalőszerkeket és kézi gránátot hagyott vissza, 4 tisztet és 170 főnyi legénységet elfogtunk. Az Ojtos völgytől két oldalt erős ellenséges támadások, német és osztrák csapatok bátor védelmével szemben eredménytelenek maradtak. Az ellenség elkekeredett közelharcban súlyos veszteségeket szenvedett.

Sikereink a Buzeuul torkolatánál

Mackensen vezértábornagy hadserege. A Buzeuul és a Szereth összefolyásánál a bolgárok elfoglaltak egy kolostort, amelyet még tartott az ellenség. Brailától északnyugatra török csapatok rohammal bevették Mihalea helységet. Az orosz védő seregből 400 embert elfogtak, a többiek, akik menekülni próbáltak, a Szerethbe futtak. 10

* Házikosztot adok, ebéd 4 korona. Tóthné, Pal utca 32.

HIREK

Sétahangverseny a Kath. Körben.

Széleskörű érdeklődés mutatkozik a Kath. Kör mai sétahangversenye iránt. A műsor minden pontja elsőrendű élvezetet nyújt. A honvéd zenekar minden alkalommal kielégíti a várakozást, a mit minden szerepléstől várunk. Hiszük, hogy most is méltó marad régi jó híréhez. A hangverseny rendkívüli érdekessége, hogy *Wojkó Péter* a zseniális hegedűművész és berlini akadémiai tanár is közreműködik egy szóval. A kik hallották, tudják hogy hangszerének elsőrangú mestere, kinek remek hegedűje egy egész vagyont ér.

Scharf karnagy 2 újabb kompozícióját is fogjuk hallani, amelyek közül különösen a koronázási indulóra hívjuk fel a közönség figyelmét, mely magyaros motívumával, lendületes tempójával egyik legszebb műve *Scharf* karnagyak.

A kitűnő műsor a következő:

1. *Rossini*. Tell Vilmos. Nyitány a hasonló operából.
2. a) *Hubay* Részlet a „Cremonai hegedűs c. operából. b) *Scharf*: Román. Előadja *Wojkó Péter* hegedűművész.
3. *Stojanovits*: csárdás ballet.
4. *Verdi*: Nagy ábránd az Aida operából.
5. *Scharf*: Koronázási induló.

A hangverseny ma d. u. 5 órakor a Kath. Kör Szent László termében fog megtartani.

Beléptdíj nincsen. Azonban önkéntes adományok a háboruban megrokkant hősök javára köszönettel fogadtatnak és hírlapilag nyugtáztatnak.

A fentartott helyek vasárnap délig megválthatók a Kath. Kör háznagyi hivatalában.

* A képviselőház ülésai. Budapestről jelentik: A képviselőház igazságszolgálati bizottságának ülésén Tisza bejelentette, hogy a 15. i. ülés csak formális lesz, az érdemleges tárgyalások csak 25-ikén kezdődnek meg. Az első héten több napos, további hetekben csak négy napos ülések lesznek.

* Vasárnap a plebánia templomokban. Vasárnap, a nagyvárad plebánia templomokban az isteni tiszteltek a következő sorrendben tartatnak: a várad olasz plebánia templomban: reggel 7 órakor, 8 órakor szentmise, délelőtt 9 órakor ünnepélyes szentmise és szentbeszéd, délelőtt fél 12 órakor szentmise; délután 3 órakor litánia, este fél 7 órakor szentbeszéd és háborus ájtatosság; — a Szent László templomban: reggel 7 órakor csendes mise, 8 órakor prédikáció és fél 9 órakor a tanulók miséje, délelőtt 9 órakor szent beszéd és ünnepi szentmise; 11 órakor szentmise; — délután 3 órakor litánia, este 6 órakor szent beszéd és háborus ájtatosság; — a várad velencei plebánia templomban: reggel 8 órakor szentmise, délelőtt 11 órakor ünnepi szentmise és szentbeszéd; — délután 3 órakor litánia és este 6 órakor prédikáció és háborus ájtatosság.

* A tanítók s tanárok beszerzési csoportjának elnöksége tudatja az érdekeltekkel, hogy az utolsó Franck-kává szállítvány ma, vasárnap d. e. 10—12 ig kerül kiosztásra a felsőkereskedelmi iskola helyiségében.

* Szöke Sándor házassága. A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank nagy váradai fiókjának kiváló főnöke, a közbeesésben álló Szöke Sándor és Schönberg Rózi házasságot kötöttek.

* A Feketekörösi Armentesítő Társulat elnöksége. Míg a múlt év október 30-án tartott rendes közgyűlésén a Feketekörösi Armentesítő Társulat egyhangúlag elnöké gróf Tisza Kálmánt, alelnöké pedig Beliczay Kálmánt választotta meg. Ugyane gyűlés egyhangú választása mellett választmányi tagok lettek: dr. Krüger Aladár, Megela Béla, Nagy József, Rokszi Miklós, dr. Szegedi Kálmán, Sterathál Artúr, Töpler György, gróf Tisza István, Csanády Jenő és Markovits Kálmán. Ezeket a választásokat megfelelő eljárás végén Biharmegye alispáni hivatalának most tudomására hozták.

* Az V. hadikölcson eredménye. Budapesti tudósítónk jelenti: Félhivatalosan közlik, hogy az ötödik magyar hadikölcson eredménye, hozzászámítva a 600 millió névértékű 5 és fél százalékos pénzjegyeket, meghaladja a 2300 millió koronát.

* Csoportvezetői értekezlet. A Kath. Népszövetség csoportvezetői ma, vasárnap délután fél négykor a Népszövetségi Hitelszövetkezetben értekezletet tartanak. Az értekezlet főbb tárgyai: a népszövetségi propaganda az 1917. ik évben, a sajtóügy, a Hitelszövetkezet, a csoportvezetői szervezet további kiépítése, vetítő esték rendezése, a január 21-iki ünnepély meghívóinak átvétele, anya- és csecsemő védelem, szociális akció. A csoportvezetők pontos megjelenését kéri az igazgató.

* A Rimanóczy-fürdő ellen panaszt kaptunk. Egy uriaszony közli velünk, hogy a Rimanóczy fürdő vize néha tisztátalan s ideje volna annak felrészítéséről gondoskodni. Csodálkozunk azon, hogy ez egyetlen fürdőnk még ott tart, ahol kis mezőgazdasági városok fürdői: a tisztasági mizériáknál. Elvégre ahhoz, hogy egy fürdőt kitarítsanak, nem kell katonaság vagy férfiak szabadságolása, ezt nők is elvégezhetik. Talponna, a fürdő kiváló gondnoka bizonyára maga is meglepődik a panaszra s rögtön intézkedik, hogy ne legyen a víz maszatos a női gőzben.

* A Katholikus Kör vetítőestéje. A Katholikus Kör folyó hó 16-án, kedden délután 5 órakor tartja rendes vetítő előadását. Az előadó ez alkalommal Vermes Béla százados lesz, aki már több ízben szerepelt a Katholikus Kör vetítőestéin érdeklődést keltő, kiválóan stílusos előadásaival. Vermes százados remek vetített képek keretében Belgrad elfoglalását és Szerbia történetét fogja ismertetni. Az érdekesítőnek igérkező előadást egy pompás mozgóképfilm szám fogja befejezni.

* A munkakönyvek ára. A hivatalos lap közli a kereskedelemügyi miniszter rendeletét, amely szerint a törvényhatóságokat felhívja, hogy az iparhatóságoknál és ipartestületeknél tekintettel az általános drágaságra a munkakönyvek beszerzési árát 22 fillérben állapítja meg, s e szerint a munkakönyvek kiállításai ára a bélyeggel együtt 56 fillér lesz.

* Egy kis leány rejtélyes halála. Tilinkó utca 17. szám alatt tegnapelőtt este folyamán meghalt a Gulyás Jánosné gondozása alatt lévő 5 és fél éves Magyar Katalin. A kis leányt görcs fogta el, a mely a lábát is összehúzta s néhány órai kintlóság

után meghalt. Dr. Ertler Mór tisztiorvos ment mint halottkém a holttestet megvizsgálni, azonban a halál okát nem tudta megállapítani. Az esetet bejelentette a bűnügyi osztály vezetőségének. A rendőrség megindította a vizsgálatot, hogy mi okozta a kis leány rejtélyes halálát.

* A cipőkészítő-tanfolyam kérelme. A Katholikus Nővédő Egyesület által rendezett cipőkészítő-tanfolyamnak sürgősen egy-két varrógépre lenne szüksége. Tekintve a jótékony célt, az egyesület ez uton fordul a közönséghez azzal a kérelemmel, hogy a tanfolyam idejére kölcsönön kapjon egy-két varrógépet, még pedig vagy ingyen, vagy pedig mérsékelt használati díj fejében. A varrógép elszállításának költségeit a Nővédő Egyesület készségesen vállalja.

* Halászat. Értesítjük az érdekelteket, hogy a bérletem alatti Körös medrében a halászatra korlátozott számban halászati engedélyeket adok ki, akik tehát Nagyvárad, Biharpüspöki és Szentandrás községek területén a Körösben halászni óhajtanak, ezt velem mielőbb közöljék. *Fekete Lajos* halászati bérlet, Széles utca 8.

* Kiadó lakás a Csesztivóban. Kiadó február 1-re egy ujjonnan renovált, 4 szobás emeleti lakás Körös utca 12. szám alatt, a Csesztivó Duda intézet bérházában. Feltételek meztudhatók Eleméry Ferenc katonai tanácsnoknál. (Városháza II. em. 29. sz.)

* Köhögés, hurut, rekedtség és elnyálkásodás ellen gyors és biztos hatású szer a Farkas féle hurut szelvény. Ára 1 kor. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B. Tejkonzerv is kapható.

Cukorka eladás Aszódi Mihály üzletében. Főüzlet Kossuth utca Sas palota. Fiók: Csokoládé Király Rákóczi-ut. Pecsétek, Borok herceg Windischgrätz tokai pincéből. Andrányi Arad, Domay Arad és Palugyai Pozsony mind nemes fajú borok. Friss diógyümölcs, dió, malagaszőlő, krach mandula gardinetnek. Friss szaloncukorka, összes létező likőrök, szilvórium, rum, seprő és törkölypálinkák. Finom valódi konyak. Zamatos teák és kiváló finom Aszódi 8 féle zamatú pörköltkávái készen darálva. Kugler-Görbeaud bonbonok főraktára. Főüzlet telefon 635. Fióküzlet telefon 610.

Legújabb táviratok.

Zugolódnak a szerbek.

Budapest, január 13. (Saját tudósítónktól.) Széfiából a Mir jelenti: Pétervárott az orosz és szerb egyesület ülést tartott, amelyen Kovalszky elnök kiemelte, hogy Oroszország kevesebbet tett Szerbiáért, mint Anglia és Franciaország.

Belics panaszkodott, hogy az új magyar királyt megkoronázása alkalmával Horvát-Szlavon és Dalmátországot, valamint Bosznia-Hercegovina királyává is megkoronázták, amivel megsértette Szerbiát, amely ez országokat magába akarta olvasztani.

Szomovics odesszai szerb konzul emiatt panaszkodott. Belgiummal az antant törődik, Szerbiával senki sem.

Mikor Manzirov herceg kijelentette, hogy a szerb nép nem fog elpusztulni, Barabás szerb püspök közbekiáltott:

— De a дума nem pártfogolja Szerbiát!

Erre a herceg megjegyezte:

— Ez is meglesz, de most mi a pusztulás szélén állunk!

SZÍNHÁZ.

A MAI SZINLAPOK.

Délután 3 órákor, fél helyárrakkal:

Künn a bárány, benn a farkas.

Komédia 3 felvonásban.

SZEMÉLYEK:

Ilus	—	—	Polgár Mariska
Eta	—	—	Kassics Eszter
Mária	—	—	T. Pogány Janka
Lujza	—	—	Mándoki Panni
Mici	—	—	Habár Lola
Krukné	—	—	J. Gazdy Aranka
Pál István	—	—	Tóth Elek

Este 8 és fél órákor, rendes helyárrakkal:

A kis király.

Operett 3 felvonásban.

SZEMÉLYEK:

A kis király	—	—	Tempa Béla
Linkoln tengernagy	—	—	Sik Rezső
Monfrisen, admirális	—	—	Iványf Jenő
Montarini, énekes	—	—	Kováts Márta
Zsó, ballerina	—	—	Vig Manci
Mink	—	—	Szigeti Jenő
A rendőrfőnök	—	—	Rákosi Ferenc

Heti műsora

Vasárnap délután: Künn a bárány, benn a farkas.

Vasárnap este: Kis király.

Hétfő: Három a kislány.

Kedd: Csokoládé katonája.

Szerda: Zeuzsi. (Bemutató előadás.)

Csütörtök: Zeuzsi.

Péntek: Zeuzsi.

Vasárnapi előadások. Vasárnap délután Földes Imre kiűző és nálunk nagy sikerrel bemutatott vígjátéka, a „Künn a bárány, benn a farkas” kerül színpadra, este pedig a kedves zenéjű Kis király, amelynek minden előadását eddig is mindig aszfolt bús nézete végli.

A legközelebbi sláger-darabok. Erdélyi Miklós színházigazgató tegnap érkezett meg Budapestre, társolyában egész sereg sláger darabot hozott, amelyek a közeljövő műsorát fogják tarkítani. Finom dolgokat hozott, vígjátékot, operettet, daljátékot vegyesen, mindentől a legjavát. Megszerezte előadásra Herczeg Ferencnek legújabb remekművét a „Kék róka”-t, amely szenzációs témájával valósággal frappirozni fogja a publikumot. Elhozta magával a Király színház sláger operettjét, a fülbemászó zenéjű, mulatságos meséjű „Csárdás királyt”, megszerezte a Budapesti moat bemutatott daljátékot, a „Galem”-et, valamint Gábor Andornak nagyszerű vígjátékát a „Szép szeszonyi”, amely a Nemzeti színházról indul hódító körutjára.

Három a kislány. A közönség állandó érdeklődése miatt a nálunk oly kedvesen fogadott, bájos operettet, a Három a kislányt, személyek Schubert zenéje oly melegen színi ékeltően szép, romantikus szöveghez. A három a kislány egyike a legfehérebb, legtisztább levegőjű operetteknek, amely a maga hangulatával oly harmonikusan illeszkedik bele a jelen idők közhangulatába is. A Három a kislány előadását hétfőn este ismétli meg a színház.

Zeuzsi. Barta Lajos Zeuzsi című parazzi vígjátékát szerdán mutatja be a Színház. A darab címszerepét E. Kovács Mariska, a kiváló drámai művésztől játssza, akinek elsőrangú partnere lesz Tóth Elek. A többi szerep is kitűnő kezekben van.

Csak a gyárosoktól és kereskedőktől rekvirálják a kilincset.

31-ikéig be kell szolgáltatni.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatala az érekelte gyárosok, kereskedők és közönség tudomására hozza, hogy a m. kir. honvédelmi miniszter ur 26279. eln. 20—b. 1916. számú rendeletével az egészben vagy tulnyomó részben vörösrézből, sárgarézből, vörösféműl vagy bronzból készült s a gyárosoknál és kereskedőknél raktáron levő ajtóvereteket hadicélokra igénybevettettek je lentette ki.

Ezeket az ajtóvereteket a gyárosokon és kereskedőkön kívül azoknak is be kell szolgáltatniuk, akik a vereteket mások számára őrizetben tartják. A gazdagon őrsített ajtóvereteket azonban nem kell beszolgáltatni.

Ezen rendelettel igénybe vett ajtóvereteket azok birtokosa 1917. évi január 20 áig a magyar szent korona országainak fémközpontja részvénytársaságnak — Budapest, IV., Városház utca 10 — vagy ezen részvénytársaság meghatalmazott bevérszállóinak szabadkézből eladhatja. Az igénybe vett vereteket a m. kir. kereskedelemügyi miniszter engedélye nélkül semki más részére elidegeníteni, feldolgozni vagy más módon felhasználni nem szabad.

Ezen rendelettel igénybe vett ajtóvereteket, ha szokot a Fémközpont részvénytársaságnak el nem idegenítették, tulajdonosok kötelesek legkésőbb 1917. évi január hó 31-ig a 4611/eln. 20/0 1915 számú honv. miniszteri rendelettel megalakított átvételi bizottsághoz — Budapest, Pozsony, Zágráb beszállítani.

Aki az igénybe vett készletet, vagy annak egy részét az átvételi bizottsághoz be nem szállítja, a jelen rendelet ellenére elhasználja, feldolgozza, vagy elidegeníti, vagy pedig ezzel a jelen rendelet ellenére más módon rendelkezik, vagy a jelen rendelet rendelkezéseit egyébként megszegi, az, amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, köhésgást követ el és két hónapig terjedhető elzárással és 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel sújtható.

Nagyvárad, 1917 január 13 án.

Rendőrkapitányi hivatal.

Merza Kálmán

nyerges és szilgyártó Nagyvárad, Rákóczi-ut 19. szám.

Telefon: 3-65 Telefon: 3-65

Tiszti nyereg és sziljázat, kocsizó és igás szerszámok, kocsikulcs, lábvédők és szerszámok raktára.

A Polonhárto MÓKAI BIZTOS...
Ára 1 korona 80 fillér. Kapható kisközlőg
Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B.

VIGADÓ mozgó-színház

Vasárnap, hétfőn
A boszorkány
vigjáték 3 felv.

Előadások kezdete: Szombaton, vasárnap és ünnepponon 8 órákor és hétköznapokon 5-kor.

URANIA mozgó-színház

Vasárnap, hétfőn
Lillomfi
vigjáték 3 felv.

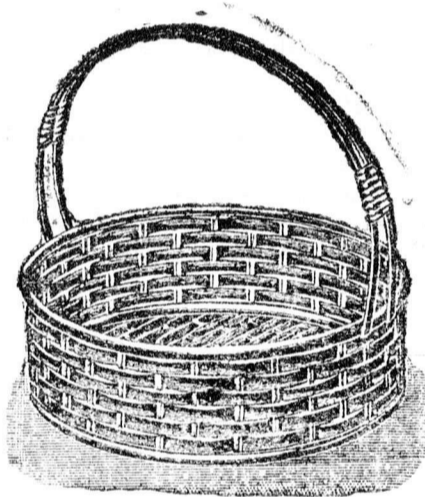
Előadások kezdete: Szombaton, vasárnap és ünnepponon 3 órákor és hétköznapokon 5-kor.

APOLLÓ mozgó-színház

Vasárnap, hétfőn
A gyufaárus leány
dráma 4 felv.

Előadások kezdete: Szombaton, vasárnap és ünnepponon 8 órákor és hétköznapokon 5-kor.

Heti árjegyzék:

- China ezüst kenyér kosár . . . 4 K
- China ezüst cukor tartó . . . 4 K
- China ezüst vaj tartó . . . 4 K
- China ezüst cukor kosár . . . 4 K
- China ezüst dohányzó készlet . . . 4 K
- Vizes készlet 6 személyre . . . 4 K
- Boros készlet 6 személyre . . . 4 K
- Likőrös készlet 6 személyre . . . 4 K
- Sörös készlet 6 személyre . . . 4 K
- Tészta készlet 6 személyre . . . 4 K
- Befőttés készlet 6 személyre . . . 4 K
- Teás készlet aranyozással 6 személyre . . . 12 K
- Kávés készlet aranyozással 6 személyre . . . 12 K
- Mocca készlet aranyozással 6 személyre . . . 12 K
- Mosdó készlet fayence . . . 10 K
- Fűszer készlet állványnyal . . . 10 K
- Cigaretta ezüst készlet . . . 10 K
- Ebédlő készlet aranyozással 6 személyre . . . 30 K
- Evőeszközök, kávéházi felszerelések, vendéglői felszerelések
- Répkerepezés, ablak üvegezés gyorsan, előnyös árban készül.

KOMLÓS TESTVÉREK

üveg nagykereskedés

Zöldfa-u. 13. Telefonszám 372.

Főszerkesztő: Dr. KRÜGER ALADÁR
Felelős szerkesztő: P. PAPP KÁROLY

Mindenféle vidéki megrendeléseket azonnal szállítunk.

Telephon 92. sz.

Alabástrom szappan

legjobb és legtisztább anyagokból készül, kitűnően habzó, igen tartós, teljesen lugmentes finom szappan kellemes illatánál fogva általánosan elvan terjedve

1 drb ára 3 kor. 50 fillér.

EMIR

keleti hajfestő

legszebb fekete, vagy barna színre fest néhány perc alatt minden haját, bajuszt és szakált. Teljesen ártalmatlan. Használata egyszerű és a festés igen sokáig tart. Óvakodjunk utánzatoktól csak **EMIR** névvel ellátott dobozokat fogadjunk el.

1 készlet ára 3 kor. 50 fillér.

Ha szeplőjétől és pattanásoktól meg akar szabadulni, ha üde, friss arcot akar, úgy használjon

alabástrom arczerémet

kétféle minőség van forgalomban nappali és esteli használatra

1 tégely ára 1 kor. 30 fill.

Fenti szerek kaphatók;

NÉMETH PÁL

„Arany Kereszt”
gyógyszertárában.

Nagyvárad, Szent László-tér.
(Városháza mellett)

Szőlőtörkölyt

kiégetett vagy kiégetetlen állapotban legmagasabb árban vásárolunk.

Moskovits Mór és fia
Részv.-Társ. Kolozsvári-u.

Az Erzsébetligeten lévő

4 uj földszintes

házban két és három szobás lakások kiadó.

(Püspöki residenciamellett.)

Értekezni lehet a 3. épületben lakó házmesternél, vagy Incze irodában Bémér-tér 3.

Vas és rézágyak

afrik és lószőrmatracok, amerikai és sodronyágybetétek: összehajtott ágyak eredeti gyári árakon kaphatók

Tátray Sándor

r-t.-nál Körös-utca 11.

Telefon szám: 558

Szőlősgazdák és Kereskedők
figyelmébe!

RAFFIÁT

első rangot nagyobb mennyiségben szállít

a Nagyvárad Hitelbank
részvénytársaság.

Zöldfa utca 2. sz.

Mezőgazdáknak saját gazdasági szükségletükre szolgáló köles hántolását a Hadi Termény-Részvénytársaság feltételei szerint elvállaljuk.

Moskovits Adolf és Fiai

„Adria” R. T. Nagyváradon.

Janky Antal Utóda

(Cégtulajdonos Csatóry József.)

A legrégebbi fűszerüzlet
Nagyváradon.

A mai viszonyok közt való nehéz beszerzési viszonyok dacára mindenből teljes raktárkészletet tart

Belépési felhívás

a „Polgári takaré- és segélyszövetkezet”
22-ik évtársulatába.

A „Polgári takaré- és segélyszövetkezet” 1917. január 1-én új évtársulatot nyitott, mely 156 hősön át, vagyis 1919. év végéig tart. — Mindenki tetszés szerinti számban jegyezhet üzletrészeket: s minden üzlet után hetenként 1 korona fizenendő. A három év eltelté után az évtársulat feloszlik s az összes jövedelem a résztvevők között felosztatik és mindenki megkapja a befizetett tőkét a felmerült haszonnal együtt.

A szövetkezet célja a takarékossgot előmozdítani és önségélyt nyújtani, amennyiben minden tag heti betétei által önmagának tőkét gyűjt, mely a heti részletekben való befizetések dacára is a takarékpénz ári kamatozásnál magasabb nyereséget hoz és mert minden tag az általa befizetett összeg 9/10 részét minden előleges bejelentés nélkül kölcsönkép felveheti.

Vidéki tagok a heti fizetéseket postai csekklapok útján teljesíthetik.

A szövetkezetbe való belépés alkalmával üzletrészenként 50 fillér barátságos díj fizetendő s egy heti részlet lefizetése után már mindenki megkapja saját nevére írt könyvecskéjét.

Szövetkezetünk jelenlegi tisztelt tagjait, valamint mindazokat, kik az 1917. január 1-től kezdődő 22-ik ciklusnak tagjai óhajtanak lenni, felkérjük, hogy a felvétel iránt intézeti üzlethelyiségünkben (Kossuth Lajos-utca 6. sz.) mielőbb jelentkezni sziveskedjenek.

Nagyvárad, 1916. december hó.

A „Polgári takaré- és segélyszövetkezet”
igazgatósága.

Bubla és Társa.

Cégtulajdonos: Bubla József
Sztaroveszky-utca 1.

Minden kapható e fűszer
és csemege kereskedésben.

Szalámi, sajt, szalonna,
kitűnő **Málnaszörp,**
Törley pezsgő, valódi
kitűnő **ó-borok.**

Saját termésű bor.

Szappanok. Naponta friss
izletes házikenyér. Felvágott
fa házhoz szállítva. Élelmi
cikkek. Naponta friss vaj,
remek liptói turó.

Telefonszám 11-49.

Dinamó és szivógáz-motor
kezelésében jártas had-
mentes, vagy felmentett

vizsgázott gépész

azonnali belépésre felvé-
tetik a Félix-fürdőben.

IZSÁK LIDIA

elsőrendű fűzőszalon

Nagyvárad/
Nagy Sándor-u. 1.

Park-szálloda
előtében.

Fűzőket a legelső divat szerint 2 óra
alatt elkészítünk, kész fűzőkben egyenes
tartók, melltartók és háskötőkben nagy
választék. Fűzőket választás végett vi-
dékra is küldünk, tisztításokat és javítá-
sokat pontosan elkészítünk. Szigligeti
színház művészneinek egyedüli szállítója.

Telefon: 11-53.

Belépési felhívás

a Népszövetségi Hitelszövetkezet V-ik évtársulatába.

A Népszövetségi Hitelszövetkezet 1917 január 1-én
V-ik évtársulatát nyitotta meg.

Az első évtársulat, — dacára a háboru okozta nehéz
megélhetési viszonyoknak, — igen szép eredménnyel
zárult.

Belépni szándékozók üzletrészeket jegyezhetnek még
most is a hivatalos órák alatt a szövetkezet helyiségében
(Szilágyi Dezső-u. 5. sz. a.) Egy üzletrész heti **20 fillér**
befizetésre kötelez, s ki-ki annyi üzletrészt jegyez, ameny-
nyit akar. Felvételi díj üzletrészenként 10 fillér. 3 év
mulva az évtársulat feloszlik; a tagok a befizetett össze-
get a reájuk eső nyereséggel megkapják.

A tagok a befizetett összeg $\frac{1}{5}$ részéig a szövetke-
zettől olcsó kamatra kölcsönt is kaphatnak, mely 3 év
alatt fizethető le. Azonfelül betáblázásra, értékpapírra,
vagy váltóra, bármily összeg erejéig.

A tiszta haszon és nyereség teljes egészében a tagok
között osztatik fel, s kiki heti betétje arányában részesedik.

A szövetkezet elfogad betéteket is, s azokat legma-
gasabb kamatlábbal kamatoztatja. Tőkekamatadót a szö-
vetkezet fizeti.

Bizalommal kérjük a belépni szándékozókat, szives-
kedjenek szövetkezetünk helyiségében részjegyeket je-
gyezni.

Teljes tisztelettel

Népszövetségi Hitelszövetkezet.

NAGYVÁRAD VÁROS

VILLAMOS MŰVE

IRODA, RAKTÁR ÉS TELEP:

A telep telefonja 514.

NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

A telep telefonja 514.

1 LITER VIZ FELFORRALÁSA
CSAK 4 FILLÉRBE KERÜL.

Értesítjük a város t. Villamos vasalók,
közönségét, hogy a legújabb rendszerű
„ főzőedények,
„ tea főzők,

megérkeztek és a legolcsóbb árban kaphatók.

Wolfram és egyéb izzólámpák a legolcsóbb
árban telefon rendelésre díjmentesen
házhoz szállítatnak. Elvállalunk villamos vilá-
gítási és erőátviteli berendezéseket. Egész éjjel
ügyeletes szolgálat.

Csillárok, $\frac{1}{2}$ wattos ivlámpapótlók 2000
gyertyafényig.

Villamos motorok nagy választékban kap-
hatók.

Költségvetéseket díjmentesen készítünk

Főszerelő telefonja
55.

1 ÓRAI VASALÁS CSAK
12 FILLÉRBE KERÜL.

Főszerelőtelefonja
55.